

Rovviltnemnda i region 6
c/o Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer
sftlpost@statsforvalteren.no

Revidering av forvaltningsplan store rovdyr i Region 6. Saksnummer 2022/11128.

Høringssvar fra Nord-Trøndelag Sau og Geit

Innledning

NTSG viser til våre innspill i forbindelse med oppstart av revideringen som ble sendt inn i mars i år.

I dette svaret vil vi gå mer inngående inn på det rovviltnemnda foreslår endret i forhold til dagens forvaltningsplan, uten å repetere for mye av det vi har spilt inn tidligere.

Siden målet med forvaltningsplanen er tre-delt forventer vi at det gjenspeiler seg i det som legges under de ulike avsnitta. Vi vil komme tilbake til det lenger nede i høringssvaret, men signaliserer allerede i starten at det er særlig under FKT-midler vi mener det må være et bedre samsvar mellom målsettingene og tiltaka.

Tekst, utsende og struktur

Det er fornuftige endringer som er gjort gjennom at generell bakgrunnsinformasjon om rovviltforvaltning, statistikk og tall er kuttet ned og erstattet med henvisninger og lenker til nettsider hvor denne informasjonen finnes i oppdatert format. Slik formidler planen bedre rovviltnemndas myndighet og handlingsrom, og planen kan vise til siste oppdaterte informasjon hos eksterne kilder.

Forvaltningsområdet for bjørn.

NTSG er tilfreds med at nemnda forholder seg til at forvaltningsområdet for bjørn er stort nok, slik NINA Rapport 11237 også konkluderte med. Det vises til at de 2 tidligere rovviltnemndene har konkludert med det samme. Dette er et viktig signal fra politikere som kjenner områdene og historikken i forvaltningen av bjørn i nordre deler av Trøndelag. Videre konkluderer NINA Rapport 19528 med at egnet habitat for bjørn er adskilt geografisk av fjellområdene til et østlig område inn mot Sverige og et vestlig område og at dette gjør at svært få binner befinner seg bare i yngleområdet. Dette er svært vanskelig å forstå for oss som bruker områdene, for det vi ser er at den svenske bestanden av bjørn er så stor at den må reduseres med mellom 500 - 1000 dyr i året, gjennom lisensfelling. Dette forteller oss at det kan være helt andre årsaker til at bjørnene trekker mot vest og at tettheten på bjørn er svært stor øst for oss.

NTSG mener også at det er tilgangen på byttedyr som gjør at bjørner trekker ut fra yngleområdet og inn i beiteprioriterte områder. Det er mange egnede habitat for bjørn både i Trøndelag og ellers i norske fjell og bjørnen velger å oppholde seg i områder der den finner mat. Det aller første bjørnen gjør etter å ha gått ut av hiet

på våren, er å finne mat. Da er fjellet helt grått og vegetasjonen har ikke begynt å vokse enda. Det eneste som kan spises er maur og andre noe større byttedyr.

Reinkalver er spesielt utsatt både innenfor og etter hvert også utenfor yngleområdet. Reinkalvene er mest utsatt fordi reinen er et flokkdyr og simlene samler seg før kalving, det gjør ikke hjorteviltet. Når sauene slippes på beite forflytter ofte tapene seg inn til de områdene som er prioritert beitedyr. Det medfører at de bjørnunge som har vokst opp og som vokser opp på norsk side, dessverre læres opp i å drepe nyfødte reinkalver og sau.

Blir ikke denne utfordringen anerkjent og kontrollert vil den medføre en gradvis utvidelse av virkeområdet til bjørn. Utviklingen er så gradvis at den knapt er synlig for mange, men vi i næringa ser at det å ha sau på utmarksbeite blir umulig og vi konstaterer at saueholdet har flyttet seg sør- og vestover på grunn av store rovvilttap. Da er det helt naturlig at virkeområdet for bjørn flytter seg etter.

Vi må endre måten å definere antall ynglinger på i Norge, slik det er i dag brukes grensen og usikkerheten med på hvilken side binna har født ungene, til å tegne et bilde av for få ynglinger på norsk side. Av denne grunn blir det ikke festet lit til at det oppgitte bestandsnivået er korrekt.

Det at rovviltnemnda ikke flytter grensen på yngleområdet for bjørn er et klart signal om at målsettingen om beitebruk i Trøndelag skal ivaretas. Det er for oss som næring en viktig tilbakemelding som vil ha betydning for rekrutteringen til næringen og samtidig et klart signal om at rovviltforlikets andre målsetting, bevaring av beitebruken blir ivaretatt.

Forvaltningsområdet for gaupe.

Vi støtter nemnda i at de med bakgrunn i kommunesammenslåinger foretar noen mindre grensejusteringer i det som tidligere var Namdalseid kommune og at et område vest for Fylkesvei 17, tas ut av forvaltningsområde for gaupe.

NTSG støtter prinsippet om skadebasert forvaltning på gaupe og mener det prinsippet kunne vært innført på flere arter, for eksempel bjørn, men det må vi komme tilbake til i en egen sak, det hører ikke hjemme her nå. Kvotejakt på gaupe er effektivt og kvotene kan i enda større grad enn i dag settes med bakgrunn i skade- og bestandssituasjonen. At Rovviltnemnda på denne bakgrunn foreslår å beholde forvaltningsområde for gaupe i det meste med dagens avgrensing og heller se på inndeling av soner for kvotejakt, forsinket kvotejaktstart i enkelte områder, og størrelse på kvote, er noe vi støtter.

Forvaltningsområde for jerv.

NTSG har ingen kommentar til innspill som er kommet fra Møre og Romsdal angående endring av dagens forvaltningsområde for jerv i regionen, og støtter nemndas vurdering av at siden de ikke er sammenfallende er de vanskeligere å ta hensyn til. Det vi imidlertid må signalisere er at det ikke må gjøres endringer som medfører et større totalt rovviltpress i de nordlige områdene av regionen. Der er rovviltpresset allerede større enn beitenæringene tåler, særlig på sau og det medfører at presset blir større på reindriften etter hvert som saueholdet gir opp beiting i utmark.

NTSG støtter imidlertid at rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge tar et initiativ ovenfor rovviltnemnda i region 3 Oppland og Klima- og miljødepartementet, med tanke på å få opprettet et felles bestandsmål for den sørvestlige jervebestanden som lever i grenseområdene mellom gamle Oppland fylke (region 3) og Møre og Romsdal (region 6).

NTSG støtter nemnda i en mindre grensejustering ved Snåsavatnet i Trøndelag. Grensene i gjeldende plan er ikke logiske med smale landområder som er fysisk adskilt fra øvrige områder i forvaltningsområdet på grunn av Snåsavatnet.

Kongeørn.

Kongeørna er en rovfugl som gjør stor skade både på sau og tamrein. Det er bevist ved flere tilfeller og er udiskutabelt. Likevel er det per i dag ikke mulig å få skadefelling på denne arten. Nemnda beskriver i 3.1 Bestandsmål, at det ikke er regionale bestandsmål på kongeørn som rovviltnemndene forvalter. Sannheten er at det er ingen forvaltning på kongeørn, noe næringsorganisasjonene forventer at det kommer en endring på. Avslag på skadefelling av kongeørn ved påvist skade begrunnes med at det er vanskelig å ta ut rette individ. Det er vel streng tatt også tilfelle på andre rovviltarter. Studier viser at så å si alle kongeørner tar lam, sau eller rein.

Geografisk fordeling av de regionale bestandsmålene og fordeling av bestand.

NTSG har ikke noen bestemt oppfatning av at den geografiske fordeling av de regionale bestandsmålene for jerv med mål om 3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag, men minner om at rovvilttrykket er mer enn betenæringene tåler, totalt sett. Vi har heller ikke noen innvendinger mot at det ikke innføres fylkesvise bestandsmål på gaupe. Vi er av den oppfatning at rovviltpresset bør justeres ned i vår del av regionen og støtter klart nemnda i at det ikke skal være mål om mer enn to ynglinger i noe reinbeitedistrikt. Når det gjelder bestandsmålet på bjørn ber vi nemnda vurdere om det kan reduseres ned til 2. Dette begrunner vi med at det neppe noen gang kommer til å bli registrert 3 ynglinger, annet enn i korte perioder. Vi er klar over at en slik reduksjon enten krever flytting av en yngling eller at det nasjonale bestandsnivået senkes, og anbefaler nemnda å gi dette signalet videre til besluttende myndighet.

Forebyggende og konfliktdempende midler (FKT-midler).

Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak setter rammer for bruken av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Den regionale rovviltnemnda prioriterer hvilke forebyggende og konfliktdempende tiltak i vår region. Her er det et bra signal at nemnda vil gi midler som er i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Det er en forutsetning at FKT-potten og fordelinger mellom ulike tiltak endres med utviklingen av rovviltforekomsten. Vi har gitt klare innspill tidligere om at vi vil ha mer over til akutt-potten og mindre til planlagte tiltak som sein slipp og tidlig sankning i beiteprioriterte områder. Dette har vi begrunnet med at ingen sommer er lik og årets beitesesong viser til fulle at dette er et vesentlig poeng. Et eksempel er: Det kunne etter de 2 sesongene med store skader i beiteprioritert område i Roktdalen blitt brukt store midler på helt unødvendige tiltak. Det virker per nå som sauene har fått gå rolig etter de første angrepa i midten av juli og planlagt tidlig nedsanking med store ekstra kostnader og ekstraarbeid for den enkelte beitebruker ville vært bortkastede penger for hele samfunnet. Likevel ser vi fortsatt at det er flere brukere som søker om planlagte midler og ber rovviltnemnda vurdere om mer kan overføres til akutt-potten for bruk ved behov. Bruken av planlagte tiltaksmidler i beiteprioriterte områder er ikke i tråd med målsettinga med planen, da den reduserer beitebruken og ikke ivaretar den. All reduksjon i beitebruken er i realiteten å gi beiteretten mindre verdi og den er fra

før begrenset i område og tid. Næringa ønsker ikke generelle tiltak på som reduserer bruken av beite i beiteprioriterte områder.

Rovviltavvisende gjerder er ikke et tiltak som bør brukes i beiteprioriterte områder, men det kan være en mulig løsning i yngleområdet for bjørn. I beiteprioriterte områder er det tiltak som fjerner skadegjørere som er aktuelle å bruke.

Det må ikke innføres noe krav om bruk av kadaverhund for å få akuttmidler til ekstraordinært tilsyn. Det bør heller ikke være differensiert tilskuddssats mellom tilsyn med eller uten kadaverhund så lenge det ikke er tilstrekkelig med godkjente ekvipasjer. Per nå er det flere kjente tilfeller der det har oppstått situasjoner hvor beitebrukere på grunn av mangel på tilgjengelige ekvipasjer ikke får utført tilsynet. Når det er behov for akutt ekstraordinært tilsyn kan en ikke vente på ledig ekvipasje, da blir det for sent. Med flatt tilskudd vil en kunne velge med eller uten kadaverhund. Dessuten er våre gjeterhunder også raske til å finne kadaver og gjerne finner de også ferskere kadaver enn det trente kadaverhunder gjør. Vi støtter at tiltak ikke må være skadeforflyttende og at beitelag og hele distrikt prioriteres, men mener det også er viktig å se et større område enn hvert enkelt beitelag for seg.

At nemnda i tillegg må prioritere midler til kunnskapsformidling, ulike forskningsprosjekter og kunnskapsinnhenting fra ulike aktører er både politisk korrekt og forståelig, men vi signaliserer at mye av den formidlinga som rettes mot barn og unge ikke er balansert. Da tenker vi spesielt på at skolene tilbys gratisturer til Namsskogan familiepark og rovdyrskolen med mål om å gi elevene innblikk i rovdyrenes biologi, historie og bakgrunnen for konflikten.

Formidlingen om rovdyrene kommenterer vi ikke, men vår oppfatning er at det er næringa vår som formidles som konflikten. NTSG har tatt opp dette før i dialogmøter med Statsforvalteren, og fått som svar at vi også kan søke midler til formidling. NTSG, som er et fylkeslag for medlemsorganisasjonen Nors Sau og Geit er ikke et selskap som driver kommersiell formidling. Vi mener de som stiller midler til disposisjon må ta ansvaret for at formidlingen de finansierer er balansert og i tråd med målsettingen.

Fra næringa sin side har vi signalisert at vi ønsker flere dialogmøter og da med de ulike beitebrukerne i samme møte. Reindrifta og saueholdet har mye av de samme utfordringene når det gjelder tilgangen på beiter og trenger å stå samla. Tidligere var det store dialogmøter med statsforvalteren der alle kunne komme med innspill og de ulike beitenæringene fikk tid til å høre på hverandre. NTSG mener det er viktig at reindrifta sine synspunkter blir kjent for saueholdet, og motsatt.

Likeså er det viktig å sette inn tiltak som kan være med på å avklare tapsforhold på utmarksbeite – dette anser vi som spesielt viktig når nye områder rammes av rovviltangrep.

NTSG er opptatt av at de kommunale skadefellingslaga skal styrkes for å oppnå et så effektivt og hurtig uttak som mulig når skadefelling er gitt. Samarbeid mellom de ulike kommunale skadefellingslaga bør styrkes.

En effektiv bestandsregulering på alle rovviltarter må prioriteres og bestandsregistrering styrkes, særlig på bjørn og kongeørn.

Skadefelling, lisensfelling og uttak av rovvilt.

Det er viktig at forvaltningsplanen og den regionale rovviltneemnda erkjenner prinsippet om geografisk differensiering av virkemidler, herunder skadefelling.

NTSG er fornøyd med at nemnda prioriterer å bruke midler på tiltak som styrker og effektiviserer de kommunale skadefellingslaga for å få en raskere og mer effektiv skadefelling. Det er viktig og riktig av Rovviltnemnda å legge opp til at tiltak som bidrar til raske uttak skal være en av prioriteringene ved bruk av FKT-midler. Når det er innvilget skadefelling er det viktig at skadefellingen er effektiv. Rovviltnemnda har satt opp tiltak som effektiviserer lisensfelling av jerv som en av hovedprioriteringene ved bruk av midler til konfliktdempende tiltak. Det er et viktig tiltak i flere beiteområder for sau, men også viktig for reindrifta at dette prioriteres.

Ekstraordinære uttak og fellinger er Miljødirektoratets ansvar. Det at rovviltnemnda vil fortsette å signalisere ovenfor Miljødirektoratet hvilke områder og arter som bør prioriteres både gjennom vedtak om kvote for lisensfelling av jerv og i et eget vedtak med anbefalinger støttes.

Forvaltning av rovdyr i kalvingsområder for tamrein.

Under dette avsnittet har vi kun en kommentar om kalvingsområdene for rein. Disse områdene må vernes og det må være samsvar mellom det rovviltforliket sier om skadepotensiale i kalvingsområdet for rein og forvaltningen av bjørn. Dette oppnår vi ikke uten at det arbeides politisk for å sikre reindrifta mulighet til å forsvare dyra sine i en sårbar kalvingsperiode. Det som skjedde i Lierne og i etterkant av bruken av nødverge må være en vekker for oss alle. Når det blir ulovlig å verne sine egne dyr mot angrep, lidelser og død, da er det noe som er veldig feil.

For Nord-Trøndelag Sau og Geit
Tone Våg, styremedlem.
Oddbjørn Kaasa, leder.